

Indledning

Charlotte Handberg og Annesofie Lunde Jensen

Interpretive Description (ID) (Thorne, 2016) er en kvalitativ anvendelsesorienteret forskningsmetodologi, der har til formål at forbedre praksis i sundhedsvæsenet på tværs af sektor- og faggrænser. Metodologi beskriver den generelle forskningsstrategi, som sætter retningen for et forskningsprojekt, og er således styrende for de metoder, der anvendes. Man kan sige, at metodologien er rationalet for ens forskningstilgang og den linse, som analysen udføres gennem, mens metoder kun er forskningsredskaber til at hjælpe med at besvare forskningsspørgsmålet, for eksempel interviews eller deltagerobservationer. ID-metodologien er udviklet af professor Sally Thorne, der igennem en årrække sammen med andre forskere har arbejdet med at forfine den (Thorne et al., 1997; Thorne et al., 2004). Det resulterede i bogen *Interpretive Description* (Thorne, 2008), senere udgivet i en revideret udgave som *Interpretive Description – Qualitative Research for Applied Practice* (Thorne, 2016). Bøgerne har været inspirationskilde i arbejdet med denne danske bog om metodologien, og den er blevet til på baggrund af et mangeårigt samarbejde med Sally Thorne.

I 2015 stiftede de sundhedsvidenskabelige forskere Bibi Hølge-Hazelton, Thora Grothe Thomsen, Mette Kjerholt, Lisbeth Sølvér, Annesofie Lunde Jensen og Charlotte Handberg et netværk udsprunget af interessen for ID. Samarbejdet og netværket danner grundlag for denne bog. ID-netværket er i dag udvidet til et større både nationalt og internationalt netværk. Sally Thorne, hendes tænkning om anvendelsesorienteret forskning, tilgangen og tænkningen i ID har inspireret os i vores forskning, og denne bog udfolder ID som forskningsmetodologi i overordnede hovedtræk, blandt andet ud fra en række eksempler fra konkrete

forskningsprojekter, der har anvendt ID. Anvendelsesorienteret forskning driver os, da vi i ID-netværket alle har rødder i sundhedsfaglig praksis, er optagede af, at vores forskning udspringer af praksis samt giver mening i og kan anvendes i praksis. ID giver muligheder for netop dette og guider 'praktikeren' i denne proces.

Bogen beskriver hands-on, hvordan man konstruerer og anvender metodologien fra idé til udførelse og afslutning af et forskningsprojekt. På den vis er formålet yderligere at gøre ID tilgængelig og brugbar i anvendelsesorienteret forskning i en dansk kontekst.

Forskningsmetodologien er på vej frem som 'the new kid on the block' og er anvendelig for diverse uddannelser inden for sundhed, antropologi og sociologi. Målgruppen for bogen er således bred og dækker folk med forskellig baggrund, bl.a. sygeplejersker, antropologer, sociologer og fysioterapeuter, der arbejder med forskning og praksisudvikling, forskere samt studerende på bachelor-, kandidat- eller ph.d.-niveau.

Bogen er delt op i tre dele. Del I omhandler det teoretiske fundament for ID og består af fire kapitler. Kapitel 1 handler om, hvad forskningsmetodologien består af. Kapitel 2 udfolder, hvordan ID-forskningen er placeret videnskabsteoretisk, og hvilke overvejelser man skal gøre sig som forsker omkring analytisk og videnskabsteoretisk positionering. Kapitel 3 er mere hands-on og beskriver ID i de forskellige elementer i ID-forskningsprocessen. Endelig består kapitel 4 af kvalitetsbetragtninger, man som forsker bør inddrage for at sikre troværdigheden og kvaliteten i et ID-studie. Undervejs i bogen er der mange konkrete eksempler fra studier, som har anvendt ID.

Del II belyser ID fra tre forskellige vinkler. Kapitel 5 fokuserer på det at være sundhedsprofessionel ID-forsker med egen praksis som genstandsfelt, herunder de udfordringer og fordele, der er ved at forske i egen praksis. Kapitel 6 omhandler ID med et undrende reflektivt blik og belyser således, hvad ID bidrager med af ny (og gammel) viden inden for den kvalitative forskningsmetodologi.

Kapitel 7 beskriver, hvordan forskere arbejder med ID-netværk i Danmark, og hvordan det nationale forskningsnetværk omkring ID blev etableret.

Del III præsenterer peerreviewede publicerede ID-artikler skrevet af forskere fra det nationale ID-netværk. Således bidrager kapitel 8-12 til at give studerende og forskere, der ønsker at få kendskab til ID, indsigt i forskellige måder at anvende ID-forskning på.

Kapitlerne uddyber specifikke ID-elementer i de pågældende studier, illustrerer, hvordan ID-forskning bidrager til praksisnær forskning, samt beskriver de største udfordringer ved at anvende ID-metodologien og håndteringen af den.

Vi håber, at bogen kan inspirere til yderligere udbredelse af anvendelsesorienteret ID-forskning til gavn for udvikling af bedre praksis inden for sundhedsvæsenet.

Referencer

Thorne, S. 2008. *Interpretive Description*. Walnut Creek, CA: Left Coast Press.

Thorne, S. 2016. *Interpretive description: qualitative research for applied practice*. New York: Routledge.

Thorne, S., Kirkham, S.R. & Macdonald-Emes, J. 1997. Interpretive description: a noncategorical qualitative alternative for developing nursing knowledge. *Research in nursing & health*, 20(2), 169-177.

Thorne, S., Kirkham, S.R. & O'Flynn-Magee, K. 2004. The Analytical Challenge in Interpretive Description. *International Journal of Qualitative Methods*, 3(1).

1. Interpretive Description – en anvendelsesorienteret forskningsmetodologi

Charlotte Handberg

I kapitlet beskrives, hvad ID-metodologien er, hvordan den blev udviklet, og årsagen til behovet for nytænkning inden for kvalitativ forskningsmetodologi. Endvidere beskrives ID-metodologiens videnskabsteoretiske positionering, kendetegnene for ID-analysens trin, samt hvordan der beskrives og fortolkes. Endeligt beskrives det, hvordan man kan arbejde med en teoretisk linse og kombination af metoder inden for ID-rammen, og der gives forslag til generering af forskningsspørgsmål.

ID-metodologien

ID-metodologien er induktiv og søger en sammenhængende konceptuel beskrivelse og dybdegående fortolkning af relationer og mønstre inden for det fænomen, der undersøges. Formålet er at skabe ny indsigt, forståelse og viden, der kan føres tilbage til praksis med henblik på at forbedre og kvalificere sundhedsvæsenet (Thorne, 2016).

Metodologien er funderet i en forståelse af, at forskning skal udspringe af udfordringer eller problematikker opstået i eller af praksis. ID har altså det specifikke formål at forbedre praksis gennem anvendelsesorienterede forskningsspørgsmål i form af problemstillinger og udfordringer. Anvendelsesorienteret forskning er betegnelsen for forskning, der konkret udspringer af praksis, overføres til og anvendes i praksis. Til dette tilbyder ID en organiseringslogik, som er tilgængelig for forskere og studerende, som

netop er optagede af at skabe viden i og for praksis (Thorne, 2016). ID-forskning kræver et formål, der har faglig integritet, og stammer fra to kilder: 1) et egentligt praksisforsknings spørgsmål og 2) forståelse af eksisterende viden på grundlag af empiriske beviser (Thorne, 2016). ID har på den vis et primært fokus på forskning som har relevans for klinisk praksis og kræver samtidig en klinisk, empirisk og videnskabelig integritet i forskningsspørgsmålet (Thorne, 2016).

Boks 1.1 ID er en induktiv forskningsmetodologi

ID er en induktiv metodologi, der søger en sammenhængende konceptuel beskrivelse og dybdegående fortolkning af relationer og mønstre inden for et praksisfænomen. Formålet med forskningen er at skabe ny indsigt, forståelse og viden, der skal føres tilbage til praksis, for derved at forbedre og kvalificere praksis

ID bliver beskrevet som ‘the new kid on the block’ inden for en gammel tradition af kvalitativ metodologisk forskning, blandt andet fordi ID adskiller sig fra andre ved at være en metodologi, der ifølge Thorne (2016):

1. er opbygget omkring en organisatorisk logik i forskningsprojekter
2. kræver praksisintegritet
3. fordrer forskning med epistemologisk klart ståsted og teoretisk linse
4. bygger på eksisterende viden og metodiske tilgange
5. er ‘pragmatisk’ og tillader metodefrihed
6. giver mulighed for store datamængder
7. giver kodningsstrategier, der giver mulighed for at kode i større ‘klumper’
8. fordrer en udpræget fortolkning af data i henhold til indhold og sammenhæng

Argumentet for at udvikle ID som en ny metodologi var, at forskning med anvendelse af de såkaldte klassiske 'rene' metodologier, som for eksempel Grounded Theory (Glaser & Strauss, 1967) og fænomenologi (Ricoeur, 1976; Giorgi, 1985), ikke altid fremkom med fund, der var direkte anvendelige i praksis (Thorne, 2016). Inden for anvendelsesorienteret forskning var det nogle gange umuligt både at tilpasse sig metodernes stringens og imødekomme det oprindelige anvendelsesorienterede forskningsspørgsmål. Det resulterede i en forskning, som til tider endte med at blive for praksisfjern for at opfylde og tilgodese de metodiske 'krav'.

ID gør op med 'metoderigiditet' og tænkning om, at man som forsker skal tilpasse sig metodologien eller metoden. ID fordrer, at forskningsspørgsmålet er i centrum og ikke metodologien, og derfor betragtes ID-metodologien som et alternativ til mere stricte forskningstraditioner. ID tillader, at man som forsker lader sig inspirere af elementer fra allerede kendte forskningsmetoder og traditioner som fænomenologi, Grounded Theory og etnografi, samtidig med at ID afviser metodetyranni eller metodologisk ortodoksi (Thorne, 2016; Sandelowski, 2010; Sandelowski, 2000). Derfor er det centralt i ID, at det er tilladt at 'låne' relevante elementer fra andre metodologier, metoder og teorier for at opnå det forskningsdesign, der passer bedst til det pågældende forskningsspørgsmål (se uddybelse af forskel på metodologi og metode i kapitel 2). Det vigtigste i ID-forskning er, at forskeren grundigt overvejer og forstår sine til- og fravalg og sammensætter sit studie inden for en ID-metodologisk ramme med bevidsthed om disse valg. Man skal for eksempel forstå, hvad symbolsk interaktionisme som teoretisk linse kan bidrage med, hvis den er med i overvejelserne, jævnfør boks 1.2.

Boks 1.2 Eksempel på kobling af teoretisk linse i ID-forskning

Den tætte kobling mellem Grounded Theory (Glaser & Strauss, 1966, 1967; Glaser, 1978) og symbolsk interaktionisme (Blumer, 1969) er

velkendt inden for kvalitativ sundhedsforskning. Formålet var i dette studie (Handberg et al., 2014) at udfordre idéen om denne kobling gennem kritisk refleksion over de vilkår, hvorunder symbolsk interaktionisme kan øge værdien af et studie, der ikke ligger inden for Grounded Theory-traditionen. På baggrund af en undersøgelse af de centrale principper for symbolsk interaktionisme illustrerede vi med data fra et etnografisk feltarbejde funderet i ID-metodologien, hvordan symbolsk interaktionisme kan anvendes som en teoretisk linse, hvorigennem lag af socialt konstrueret mening kan hjælpe med at tydeliggøre og illustrere deltagerne i studiets subjektive verden. Vi demonstrerede, hvordan symbolsk interaktionisme fungerede som en effektiv teoretisk linse i forskning om menneskers sundhedsadfærd på grund af teoriens mulighed for, at man som forsker orienterer spørgsmål, informerer designmuligheder og forfiner analytiske retninger. Vi konkluderede, at anvendelsen af symbolsk interaktionisme som teoretisk linse i et ID-studie fungerede som et godt 'oversættelsesværktøj' i vores søgen efter at fortolke deltagerne subjektive verden, herunder deres sundheds- og sygdomsadfærd (Handberg et al., 2014).

ID er udsprunget fra et ønske om at fokusere på forskningens formål, hvilket kan lyde indlysende, men ikke altid er tilfældet i forskning. ID er udviklet som et resultat af en mangel på og søgen efter en metodologi, der kan rumme det anvendte praksisperspektiv, samtidig med at der er plads til at tage de mest logiske metodiske valg i forhold til selve forskningsspørgsmålet. I anvendelsen af ID argumenteres der således for, at det udforskede, fundene og praksisforbedringerne er i fokus, frem for teoretisering og metoderigiditet, som ikke i sig selv faciliterer svar på forskningsspørgsmålet, bedre forskning eller praksisanvendelse (Thorne, 2016). ID er tænkt som den forskningsmæssige organisatoriske ramme eller det 'stillads', der tillader, rummer og sigter mod, at man kan sammensætte sit forskningsprojekt ud fra de metoder og teoretiske tilgange, der giver bedst mening i forhold

til formålet og svar på forskningsspørgsmålet (se desuden ID i proces i kapitel 3).

Boks 1.3 Årsager til udvikling af ID-metodologien

ID blev udviklet med det formål at skabe rum for, at det udforskede, fundene og praksisforbedringerne er i fokus, frem for teoretisering og metoderigiditet, som ikke i sig selv faciliterer svar på forskningsspørgsmålet, bedre forskning eller praksisanvendelse.

ID er et forskningsmæssigt organisatorisk 'stillads', der rummer og sigter mod, at man sammensætter sit forskningsprojekt ud fra de metodiske og teoretiske tilgange, der giver bedst mening i forhold til formålet og svaret på forskningsspørgsmålet.

Metodisk frihed

ID appellerer på den vis til forskere, der har behov for den metodiske frihed med mulighed for at planlægge og tilrettelægge forskningen med metoder og tilgange ud fra det, der giver bedst mening i forhold til forskningsspørgsmålet (Thorne, 2016). Den metodiske frihed i ID er ret unik sammenlignet med andre metodologier (Thorne, 2016). Metodologien tillader nemlig, at der lånes fra og hentes inspiration i andre metodologier, metoder og teorier, i det omfang det giver mening i forhold til formålet.

Man kan for eksempel forestille sig et ID-studie, som inspireres af både etnografisk feltarbejde og fænomenologisk interviewtilgang (se kapitel 3). Professor emerita Margarete Sandelowski beskriver ID som en eklektisk metodologi, der udvikler erkendelse og design på fundamentet af andres teorier og tilgange (Thorne, 2016). Herved skabes nye helheder af sammensat integritet, metode og teori, og der opnås indsigt og forståelse i forskellige praksisser med hensyntagen til deres respektive ontologiske ståsteder (Thorne, 2016). ID kan give muligheden for og friheden til at opsætte rammerne for og strategien omkring et forskningsprojekt

inden for en ontologisk, epistemologisk og analytisk ramme og teori (se kapitel 2).

Kendskab til metodologi og metoder er generelt betragtet afgørende da det ellers kan være svært at identificere fordele og ulemper ved til- og fravalg af metoder, tilgange og analytisk positionering (se eksempel i boks 1.4). Har man ikke det nødvendige kendskab til metodologier og metoder, anbefales et tæt samarbejde med andre forskere og/eller vejledere.

Boks 1.4 Eksempel på ID-studie med kombination af metoder, datakilder og settings

Det overordnede formål med det sundhedsvidenskabelige ph.d.-projekt i Danmark var at etablere forskningsbaseret viden til rehabilitering af mænd med kræft baseret på en forståelse af mandlige patienter og sundhedsprofessionelles perspektiver på og refleksioner over barrierer for mænds deltagelse i kommunale kræftrehabiliteringstilbud efter kræftbehandling (Handberg, 2016). Metodologien i projektet var ID (Thorne, 2016) og den teoretiske linse symbolsk interaktionisme (Blumer, 1969). Et etnografisk feltarbejde dannede rammerne for en række metoder, der blev anvendt i forskningsprojektet til at generere data: deltagerobservation, feltnoter, uformelle samtaler og semistrukturerede interviews (individuelle og fokusgruppe). Feltarbejdet strakte sig over fem måneder og blev udført på tre forskellige hospitalsafdelinger og i tre forskellige kommuner (Handberg, 2016). Etnografisk feltarbejde som metode gav mulighed for at få adgang til synlige og usynlige interaktioner, relationer, handlinger og adfærd i den sociale verden og hverdag hos mandlige kræftpatienter og deres sundhedsprofessionelle omkring dem (Hammersley & Atkinson, 2007; DeWalt & DeWalt, 2010).